

Kleine beschouwing over het het werk van Magritte

<p>René Magritte n° 155</p>	<p>Eerste publicatie: 7 maart 2014</p>	<p>Laatste update : 21/03/2014</p>	<p>B. Spee</p>	<p>Vertaler: Ostyn Sofie</p>
<p>Titel: La trahison des images</p> <p>1929 60 x 81 cm</p> <p>Beschrijving: In het midden van het doek zie je een gedetailleerde afbeelding van een pijp (zonder rook). Net eronder staat op een schoolse wijze volgende zin geschreven: " Ceci n'est pas une pipe".</p>	<p>Het problematische is dat de zin "Ceci n'est pas une pipe" ("Dit is geen pijp") net onder een heel realistische weergave van een pijp staat geschreven. Dit doet je verbaasd opkijken.</p> <p>De oplossing voor deze paradox* vinden we gedeeltelijk terug in Magrittes antwoord tijdens een interview. Journalisten vroegen hem naar de betekenis van het schilderij en de artiest antwoordde met een vraag: "Heeft u geprobeerd deze pijp te roken?". Het antwoord hierop is uiteraard negatief, want het gaat niet om een pijp, wel om de afbeelding ervan.</p> <p>Dat maakt de titel van dit werk, "La trahison des images" ("Beeldenbedrog") ook heel verhelderend. Daar de beeltenis van een pijp, hoe realistisch ook – zelfs een foto – nooit een echte pijp is, die we ook niet kunnen roken. Dit perspectief doet denken aan de anekdote over de artiest, die nog steeds in de leer is bij een meester: de meester vraagt hem een schilderij of te schilderen en hij vindt het grappig een vlieg op een tros druiven te schilderen. Terwijl de meester het werk bekijkt, doet hij alsof hij het insect wil weggagen, ook al is het enkel een afbeelding...</p> <p>Om de titel van dit werk te verklaren, kun je spreken van grofweg drie interpretatieniveaus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ten eerste lijkt het woord (de betekenaar of significant) heel gewoon. Je hoeft het maar te vertalen: om hetzelfde aan de duiden verander je <i>chien</i> in <i>hond</i>. Het verband tussen de betekenis en de betekenaar is willekeurig. We nemen volgende zin als voorbeeld: "Het woord "hond" bijt niet"; de afbeelding ervan ook niet, dit is enkel een verwijzing naar een echte hond, naar het referent. - Daarnaast kan het beeld (de betekenis) makkelijker worden gezien als de werkelijkheid. Om te zeggen wat het woord <i>hond</i> of <i>chien</i> betekent, kunnen we hetzelfde beeld gebruiken. De taal maakt niet uit. Het beeld van een hond is duidelijk en zal ook snel angst kunnen opwekken. Het lijkt immers op de werkelijkheid. - Ten slotte is er nog de werkelijkheid zelf (het referent): enkel de hond die vlakbij mij staat, kan blaffen en bijten... <p>Samengevat, met de titel van dit schilderij wijst Magritte erop dat het ontologisch** gewicht van het beeld groter is dan dat van woorden: een beeld kan veel gemakkelijker voor de werkelijkheid genomen worden dan een woord. Een beeld "is" meer dan een woord. Tegelijkertijd is het beeld niet de werkelijkheid: ze misleidt de werkelijkheid "goed". Veel werken van Magritte willen iets afbreken, willen de vooroordelen van onze alledaagse zienswijze ontkrachten.</p> <p>* paradox = schijnbare tegenspraak</p> <p>** ontologisch = met betrekking tot de ontologie (Griekse ontos, het zijn, en logos, wetenschap) wat de zijnsleer is over het zijn van het geheel van zaken. De ontologie is een tak van de filosofie die het zijn bestudeert. Een typisch ontologische vraag is: "Waarom is er iets in plaats van niets?" In de filosofie spreekt men over het ontologische Godsbewijs wanneer men zegt dat de goddelijke essentie in wezen perfect is. Als het idee van God verbonden is met perfectie, dan kunnen we enkel zeggen dat hij bestaat. Deze redenering komt van Sint Anselmus, is hernomen door Descartes en bekritiseerd door Kant.</p>			
<p>Catalogus: Vol.I, cot.303, p.331.</p>	<p>Verwijzing naar andere werken: <i>L'idole</i> n°1</p>			
<p>Op het internet: ww2.ac-poitiers.fr/ia79-pedagogie/IMG/pdf/magritte.pdf</p>	<p>Boeken met reproducties van het werk :</p> <p>Artikels; boeken: Michel Foucault, <i>Ceci n'est pas une pipe</i> : <i>Sur Magritte</i>, 1973, Fata Morgana.</p>			